

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**
SO-III.431.14.2021

Olsztyn, 23 listopada 2021 r.

**Pan
Marek Dominiak
Burmistrz Bisztyńska**
ul. T. Kościuszki 2
11-230 Bisztynek

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Bisztyнку (NIP 7431004242, REGON 000529278) z siedzibą pod adresem: ul. T. Kościuszki 2, 11-230 Bisztynek. Urząd Stanu Cywilnego w Bisztyнку mieści się w budynku przy ul. Kościelnej 39.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli funkcję Burmistrza Bisztyńska (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Marek Dominiak, który objął to stanowisko 9 grudnia 2014 r.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 3/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli z 3 września 2021 r. nr FK-IV.0030.466.2021 wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego,
- 2) Beata Mamińska-Pietrzak – p.o. kierownika Oddziału Spraw Obywatelskich, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 14/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli z 3 września 2021 r. nr FK-IV.0030.467.2021 wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 14 września 2021 r., a zakończono 12 października 2021 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 3/2021.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 lipca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. przez Urząd Stanu Cywilnego w Bisztyнку zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imienia i nazwiska.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 1 i art.11 ust. 1 ustawy

z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 707).

Kontrola została przeprowadzona w trybie zdalnym, zgodnie z procedurą określoną w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej. Ustalenia kontrolne zostały oparte na przekazanej przez jednostkę kontrolowaną dokumentacji uwierzytelnionej elektronicznie.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie**.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Bisztynku

Zgodnie z regulaminami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Bisztynku obowiązującymi w okresie objętym kontrolą, stanowiącymi załączniki do zarządzeń Burmistrza Bisztynka Nr 99/2019 z 23 września 2019 r. i Nr 178/2020 z 31 grudnia 2020 r.), bezpośredni nadzór nad Urzędem Stanu Cywilnego sprawował Burmistrz Bisztynka.

Zadania objęte kontrolą realizowały:

- Pani Beata Brodowska-Kozerska, zatrudniona na stanowisku Kierownika USC w Bisztynku od 1 sierpnia 2005 r.,
- Pani Elżbieta Szuksztul, zatrudniona na stanowisku Zastępcy Kierownika USC w Bisztynku od 1 października 2018 r. do 31 sierpnia 2020 r.,
- Pani Dorota Kuźmicka, zatrudniona na stanowisku Zastępcy Kierownika USC w Bisztynku od 8 lipca 2020 r.

Wymienione osoby posiadają wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”), wymagane do zajmowania tych stanowisk.

Jak ustalono na podstawie przekazanych informacji i dokumentacji fotograficznej, pomieszczenia Urzędu Stanu Cywilnego w Bisztynku są zlokalizowane w budynku przy ul. Kościelnej 39. Na parterze mieszczą się gabinety Kierownika USC i jego Zastępcy oraz archiwum USC, a na piętrze sala ślubów i dodatkowe pomieszczenie. Dostęp do ww. pomieszczeń posiadają wyłącznie Kierownik USC i jego Zastępca. Ostatni remont w USC miał miejsce w grudniu 2020 r. Sala ślubów umożliwia zawarcie związku małżeńskiego w formie uroczystej.

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego i księgi stanu cywilnego są przechowywane w archiwum USC. Pomieszczenie jest wyposażone w higrometr i termometr. Okna zewnętrzne są zabezpieczone okratowaniem. Blankiety odpisów aktów i zaświadczeń wydawanych na podstawie art. 44 ust. 1 oraz art. 83 ust. 1 p.a.s.c. przechowywane są w metalowej szafie w dodatkowym pomieszczeniu USC. Pomieszczenia są zamykane, ale dostęp do nich nie jest rejestrowany. Obowiązek rejestrowania dostępu wynika z art. 43 ust. 5 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1660). Dostęp do kluczy posiadają wyłącznie pracownicy USC. Budynek objęty jest systemem alarmowym (sygnalizowania napadu i włamania). Dokumenty zabezpieczone są przed uszkodzeniem, zniszczeniem, utratą oraz nieuprawnionym dostępem osób trzecich.

Stan techniczny ksiąg stanu cywilnego jest dobry. Wszystkie księgi oprawione są w twarde oprawy i ustawione na półkach.

Akta zbiorowe do aktów stanu cywilnego przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepelnione, co umożliwi wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne zostały oznaczone numerem i datą sporządzenia aktu, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1904).

2. Sporządzanie aktów stanu cywilnego

2.1. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą w USC Bisztynek sporządzono 6 aktów urodzenia w trybie szczególnym rejestracji. Badaniem objęto 3 wybrane sprawy, w tym 2 przypadki transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (art. 104 p.a.s.c.) oraz 1 przypadek rejestracji zdarzenia, które miało miejsce za granicą (art. 99 p.a.s.c.). Wszystkie zbadane akty zostały sporządzone prawidłowo, na wniosek osoby, której akt dotyczy albo jej przedstawicieli ustawowych. W aktach zamieszczono adnotację o transkrypcji czy rejestracji na podstawie dokumentu zagranicznego. Oryginalne dokumenty zagraniczne, które były podstawą sporządzenia aktów, wraz z ich tłumaczeniami na język polski dokonany przez uprawnionych tłumaczy przysięgłych albo poświadczonych przez polskiego konsula, zostały włączone do akt zbiorowych.

2.2. Małżeństwa

W okresie objętym kontrolą sporządzono 23 akty małżeństwa w trybie zwykłym oraz jeden akt w trybie szczególnym (art. 104 p.a.s.c.). Badaniem objęto 11 spraw, w tym 10 aktów sporządzonych w trybie zwykłym oraz 1 w trybie transkrypcji.

Ustalono, że w przypadku ślubów udzielanych przez Kierownika USC (4 przypadki) akty małżeństwa sporządzono prawidłowo, w terminie określonym w art. 86 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.).

Zbadano 6 wybranych przypadków zawarcia małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (ślub konkordatowy). Ustalono, że zgodnie z ustawą p.a.s.c. podstawą sporządzenia aktów małżeństwa były zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty dostarczono do USC w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniach zamieszczono adnotację o dacie ich dostarczenia do urzędu. Akty sporządzono z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 86 ust. 3 p.a.s.c.

Transkrypcja zagranicznego aktu małżeństwa do polskiego rejestru stanu cywilnego zgodnie z art. 104 p.a.s.c. została dokonana poprawnie. Oryginalny dokument włączono do akt zbiorowych wraz z jego urzędowym tłumaczeniem na język polski, a w akcie zamieszczono adnotację o transkrypcji.

2.3. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 46 aktów zgonu (45 w trybie zwykłym, 1 w trybie

szczególne), z czego kontroli poddano 13 przypadków. Akty w trybie zwykłym (12 przypadków) zostały sporządzone prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. Również akt w trybie transkrypcji został sporządzony prawidłowo, na wniosek małżonka osoby zmarłej, który wskazał interes prawny.

3. Czynności materialno-techniczne nieskutkujące sporządzeniem aktu, dołączanie wzmianek dodatkowych do aktów oraz przyjmowanie oświadczeń

Badaniem objęto 11 z 22 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego, w tym:

- 1) 5 z 9 spraw sprostowania aktów stanu cywilnego w trybie art. 35 p.a.s.c. W 2 zbadanych sprawach czynności dokonano na wniosek uprawnionej osoby, a w 3 – z urzędu.
- 2) 3 z 6 spraw uzupełnienia aktów stanu cywilnego w trybie art. 37 p.a.s.c., na wniosek osoby uprawnionej.

Wszystkie zbadane sprawy zostały załatwione prawidłowo. W przypadku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, po czynności wydano wnioskodawcy odpis zupełny aktu.

- 3) 3 z 7 spraw unieważnienia aktów w trybie art. 127a p.a.s.c.

Powołany przepis stanowi podstawę do unieważnienia z urzędu, w formie czynności materialno-technicznej, aktu błędnie przeniesionego z księgi stanu cywilnego do rejestru z przyczyn technicznych lub w wyniku niewłaściwego zastosowania funkcjonalności rejestru stanu cywilnego albo na skutek omyłki pisarskiej.

W sprawie nr USCiSO.5352.10.2021 unieważnienie było bezpodstawne (nieprawidłowość). Zastępca Kierownika USC, Pani Dorota Kuźmicka stwierdziła, że przenosząc akt urodzenia z księgi stanu cywilnego z 1967 r. do rejestru nie wpisała nazwiska rodowego ojca dziecka. W związku z tym unieważniła akt i dokonała ponownej migracji. Okoliczność ta nie stanowiła podstawy do unieważnienia aktu. Migracja była przeprowadzona poprawnie, gdyż nazwisko rodowe ojca nie widniało w akcie wpisanym do księgi. Trzeba podkreślić, że uzupełnienie treści aktu podczas przenoszenia do rejestru, w zakresie informacji niewymaganych w przepisach dotychczasowych, a wymaganych obowiązującą ustawą (art. 124 ust. 4 p.a.s.c.), ma charakter fakultatywny. Dlatego niedokonanie tej czynności nie stanowi o błędnej migracji. Ponadto brakujące dane w zakresie nazwiska rodowego ojca dziecka mogły być ewentualnie uzupełnione w trybie art. 37 p.a.s.c.

Powyższa nieprawidłowość powstała w wyniku działania pod presją czasu oraz małego doświadczenia pracownika na stanowisku zastępcy kierownika USC. Migracja aktu z księgi do rejestru została wykonana w celu wydania odpisu aktu osobie, której dotyczy. Odpis był niezwłocznie potrzebny do załatwienia formalności związanych ze zgonem matki tej osoby. Jednocześnie nie stwierdzono negatywnych skutków tej nieprawidłowości.

Ponadto zbadano wszystkie przypadki przyjęcia oświadczeń:

- 1) o uznaniu ojcostwa (2 sprawy). Uznanie dotyczyło dzieci poczętych, lecz nienarodzonych. Z czynności sporządzono protokół według obowiązującego wzoru. Kierownik USC na wniosek rodziców wydał za pokwitowaniem zaświadczenie potwierdzające uznanie ojcostwa. Protokoły uznania ojcostwa zostały przesłane do USC właściwych do sporządzenia aktów urodzenia;

2) o powrocie rozwiedzionego małżonka do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa w trybie art. 59 k.r.o. (2 sprawy). Oświadczenia zostały przyjęte prawidłowo, przed upływem trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Z czynności sporządzono protokół zawierający wymagane elementy, który został podpisany przez osobę składającą oświadczenie i kierownika USC.

4. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego

Sprawdzono sposób załatwienia 24 z 439 złożonych wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego (5,46% wszystkich spraw).

W 19 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej, a w pozostałych 5 sprawach nieodpłatnie. Odpisy zostały wydane podmiotom uprawnionym, na podstawie pisemnego wniosku. Odpisy doręczono za pokwitowaniem na wniosku w siedzibie USC, przez operatora pocztowego lub drogą elektroniczną na skrzynkę e-PUAP wnioskodawcy, jeżeli zwrócił się o takie doręczenie.

Ponadto skontrolowano 3 z 5 spraw wydania zaświadczenia o stanie cywilnym. Zaświadczenia wydano za pokwitowaniem odbioru, na wnioski zawierające obligatoryjne dane i elementy przewidziane w art. 49 ust. 1 p.a.s.c. (złożone na formularzu według ustalonego wzoru). Do wniosków dołączono dowody zapłaty opłaty skarbowej za wydanie zaświadczenia.

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (BUSC) polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Analizie kontrolnej poddano 20 z 282 aktów przeniesionych z ksiąg do rejestru stanu cywilnego (7,09% wszystkich spraw w tym zakresie). Ustalono, że akty zostały przeniesione prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą. Co do zasady uzupełniono również dane przy aktach oraz wpisano w księgach wzmianki o przeniesieniu aktów do rejestru.

Trzeba nadmienić, że w jednej sprawie do przeniesionego aktu małżeństwa nie została dodana wzmianka dodatkowa o ustaniu małżeństwa z powodu śmierci mężczyzny, pomimo że inny urząd stanu cywilnego dodał do aktu przypisek o zgonie tej osoby. W akcie małżeństwa powinna być odzwierciedlona informacja o ustaniu małżeństwa na skutek zgonu mężczyzny w formie wzmianki dodatkowej, na co organ kontroli zwracał uwagę wszystkim urządům stanu cywilnego w województwie w piśmie z 8 września 2017 r. nr SO-III.620.23.2017. Zaniechanie kierownika urzędu stanu cywilnego w tym zakresie nie podlegało jednak ocenie w ramach niniejszego postępowania kontrolnego, gdyż przedmiotowy akt był wskazany do kontroli wyłącznie w zakresie prawidłowości przeniesienia do rejestru stanu cywilnego, a nie w zakresie bieżącej rejestracji stanu cywilnego.

6. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie zmiany imienia i nazwiska

W okresie objętym kontrolą Kierownik USC w Bisztyнку wszczął i zakończył 2 postępowania administracyjne w sprawie zmiany nazwiska: USCiSO.5355.1.2020 (dot. osoby małoletniej, na wniosek matki) i USCiSO.5355.2.2020 (dot. osoby pełnoletniej). Kontroli poddano akta obu tych spraw. Ustalono, że postępowania zostały przeprowadzone prawidłowo. Wnioskujący o zmianę nazwiska złożyli obszernie wyjaśnienia uzasadniające dokonanie zmiany. Wnioski zawierały

wszystkie elementy obligatoryjne przewidziane w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska.

Sprawy zostały rozpatrzone zgodnie z procedurą administracyjną. Wydane decyzje zawierają elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a., w tym pouczenie o środkach zaskarżenia, prawie do zrzeczenia się odwołania i rygorze natychmiastowej wykonalności decyzji zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Odstąpiono od uzasadnienia faktycznego i prawnego decyzji na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Decyzje doręczono wnioskodawcom za potwierdzeniem odbioru. W aktach założono i zaktualizowano metryki spraw.

Kierownik USC w Bisztynku zarejestrował w rejestrze PESEL zmiany nazwiska wynikające z wydanych decyzji oraz zgodnie z art. 13 ww. ustawy, przesłał decyzje, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do właściwych kierowników urzędu stanu cywilnego.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o unieważnianie aktów stanu cywilnego w trybie art. 127a p.a.s.c. wyłącznie w sytuacji wystąpienia jednej z przesłanek unieważnienia określonych w tym przepisie.

Ponadto mając na względzie otrzymaną od kierownika jednostki kontrolowanej informację o wprowadzeniu rejestracji dostępu do pomieszczeń w USC, w których przechowywane są blankiety dokumentów publicznych, odstępuję od sformułowania zalecenia w tym zakresie.

Proszę Pana Burmistrza o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Henryk Chojecki